

VALERIJAN PIDMOGYLNYJ:

"MESTO" ROMAN

Poslovenil za "Proletarca" TONE SELISKAR

(Nadaljevanje in konec.)

Pavlovič, ji je pomagal, ko je doumel njen premor. In ko je zaslišal njen glas, jo je spoznal. Nadijka je bila, le strašno spreminjena, skoraj iznakažena... toda kako, tega zdaj še ni mogel spregledati. Celo njen glas zdaj drugače zvenel, nekako skrbno, odločno, oholo. Prestrašila ga je vsa njena pojava, ves njen ceremonijalni, zasmehljiv pogled. Ko ji je podal roko, si je mislil: Zares sem bedak!

se zasuplje z zemeljskimi plastmi, ki se povračajo pod pritiskom časa in blazen je oni, ki želi dahnti v spomin novo življenje! Prošlost razpada kakor mrlič. Ko pa se je oddaljeval, je opazil, da je njegov namišljen mir le tih začetek prevarne žalosti. Z vsakim njegovim korakom je rasla, se vzpenjala, ga težila kakor zanošeno telo in z njo vred ga je dušilo vedno bolj razločno vznemirjenje. Čutil je v sebi silen glad vseh osvobojenih čutov, njih zanos, mogočno vznemirjenje življenja, ki se je vrivalo skozi mrtvašnico njegovih prejšnjih misli. S šumenjem je klokotala po njem ta strašna moč in daveč se v tem novem hudourniku, je sanjal v strahu in upanju, da se pričinja zanj z današnjim dnem povsem novo življenje, življenje, ki ne bo prav nič podobno prejšnjemu. Le da bi se čimprej pričelo!

Kaj pomeni "prijateljski pakt" med Anglijo in Italijo?

Anglički premier Chamberlain se je v spornih vprašanjih med Anglijo in Italijo lotil politike "pomirjenja". Pravi, da jo vrši zaradi miru. Anglija naj se oboroži, toda ne za vojno, ampak v varstvo miru. Teoretično so njegove fraze lepe, ni pa lepa pogodba, ki jo je sklenil prošle mesec z Italijo. Izdal je v nji Etiopijo in Španijo — misleč kajpada, da s tem goristi angleškemu kapitalizmu. Na sliki na desni je Mussolinijev minister zunanjih zadev, njegov zet grof Ciano, ki podpisuje pogodbo "prijateljstva", in za njim, v sredi, predstavnik Anglije lord Perth.

Iz Jugoslavije

Glasilo slovenskega socialističnega delavstva, "Delavska Politika", je začela po 1. maju izhajati trikrat na teden. Prej je izhajala dvakrat. Dodatna izdaja je velik napredek tega lista. Tiskan je v Mariboru. Na veliken kongresu "Jugorasa" je bilo med drugim povedano tudi to, da je danes zaposlenega delavstva v Jugoslaviji nad 200.000 več, kot l. 1935. in da znaša tudi zaslužek nad 2 milijardi dinarjev več, kot l. 1935. Obenem je bilo rečeno, da je to zasluga smotrene politike sedanjega režima. K temu lepemu uspehu bi pripomnili, da je v l. 1930. bilo več delavstva zaposlenega in pri SUZOR-u zavarovanega, kakor danes in da je bilo takrat okrog milijon prebivalcev manj kot danes. — Povprečna zavarovana mezda je bila takrat za okroglo din. 4 na dan višja od današnje. Čigava je bila takrat zasluga, da je bila situacija toliko boljša, in to brez zakona o minimalnih mezdah? — D. P. Slovenski delavci v Celju imajo neprilike z nemškimi in slovenskimi delodajalci. D. P. piše o tem: V našem mestu se je pričela izvajati zadnje čase prav čudna, barbarska praksa, s katero se dela poštenim delavcem in našim državljanom takšna krivica, ki kriči po takojšnji in najradikalnejši remeduri. Z odpuščeni delavci Westovne tovarne se postopa, kakor z zločinci v srednjem veku, katerim so vtisnili na čelo pečat sramote. Delavec, ki ima v svoji delavski knjigi pečat Westovne tovarne, ne dobi dela, čeravno dotični delodajalec rabi delavca. V par slučajih se je zgodilo, da sta se tvrdka in delavec že vse domenila, ko pa je nazadnje delavec povedal, kje je bil v službi, je bilo končano. Tvrdba se je pričela izmikati in nazadnje rekla, naj se zgleda tekom 14. dni. Namesto nje-ga pa je namestila drugega. Tako prakticirajo nemški in slovenski delodajalci. S svoje strani bomo podvzeli vse, da se seznanimo merodajni faktorji z metodami, ki so zadnje čase v praksi v Celju. Vsi naj vidijo, kaj se godi s slovenskim delavcem v obmejnem in izpostavljenem mestu Celju. Delavec, najbolj koristen in konstruktiven element naše domovine, je degradiran na stopnjo sužnja, s katerim se lahko dela kakor z obrabljeno metlo. Ban g. dr. Natlačen naj pošlje v Celje komisijo, ki naj temeljito preišče te zadeve in poudči vse v poštev prihajajoče, kako je treba štiti pošteno slovenske delavce, ki ne za-

sramoto 20. stoletju in to še posebno v obmejnem mestu. Prizadetim stanovalcem pa je treba preskrbeti ljudem primerna stanovanja. V Franciji je uposlenih tisoče delavcev iz Jugoslavije, posebno Slovencev in Hrvatov. Največ jih dela v rudniški in lesni industriji. Pravijo, da se je položaj za delavstvo zelo izboljšal od časa, ko je prišla na krmilo prva vlada ljudske fronte, pa tudi sedanja upošteva delavstvu dane koncesije. V Sloveniji je okrog 15.000 bolnih na jetiki. Borbo proti tej bolezni vodi Protituberkulozna liga, ki ima v Sloveniji 47 podružnic in 16 dispanzerjev. Rudarji v trboveljskem revirju so se zadovoljili vsled brezposelnosti kakih 12.000.000 dinarjev. Zagrebški trgovski nameščenci so si izvojevali osemurni delavnik. V Sloveniji ga še nimajo. Tudi plače so v Zagrebu višje kakor v trgovinah v Sloveniji. Zedinjena delavska strokovna zveza Jugoslavije (URSSJ) je narasla v članstvu vzlice krizi. Ima nad 56.000 članov, ki članarino plačujejo, in 40.000 brezposelnih, katerim članarini ne treba plačevati. URSSJ je socialistična po svojem delu in programu in hrbenica socialističnega gibanja v Jugoslaviji. Naše aktivnosti Cleveland, O. — Zborovanje klubov in društev Prosvetne matice 8. maja je bilo uspešno. Navzočih je bilo lepo število zastopnikov in gostov. Anton Garden je nam podal dobro zamišljen referat, ravno tako Ebin Kristan. Oba smo z užitkom poslušali. Prihodnje zborovanje distriktno organizacije Prosvetne matice in JSZ bo spet v Clevelandu, tokrat v Slov. delavskem domu. Zadnje je bilo v Slov. nar. domu. Izvoljen je bil pripravljalni odbor, čigar naloga med drugim je sklicati dan pred konferenco velik javen shod. To se izvrši enkrat v jeseni. Zadnja seja kluba št. 49 je bila povoljno obiskana. Razprave so bile stvarne in zanimive. Zeleti je, da bodo take tudi v bodoče. To je seveda odvisno od nas vseh. Kajti ako se člani ne udeležujejo sej, klub ne more biti aktiven. Časi pa so v sedanji dobi tako resni, da bi moral sodelovati v gibanju in v boju za program, kot ga propagira socialistično gibanje, vsak zaveden delavec. Zed. države pred fašistično nevarnostjo niso izvzete. Odstranjena bo le, ako bo delavstvo resno na straži. Med našim ljudstvom vrše organizatorične naloge, kampanje v korist delavstva in prosvetno delo med njim klubi JSZ in distriktno organizacije JSZ ter Prosvetne matice. Delavci, pristopite v klube in jim pomagajte v aktivnostih, pa bo med nami veliko več napredka in manj prekanja kot ga je danes. V Mariboru imajo "Hooverville" že dvajset let. Poročevalec B. piše: Pripravljamo se na proslavo 20-letnice jugoslovanskega Maribora. Vprašamo pa se, dali je tudi vse za proslavo pripravljeno? Kajti kdor namerava kaj takega, mora svojo hišo v vsakem oziru urediti in očediti, da jo bo lahko s ponosom pokazal slavnostnim gostom. Isto velja tudi za mesto! Mesto Maribor danes še ni tako urejeno, da bi bilo pripravljeno za proslavo. Ne glede na neurejenost ulic in trgov, postoja še vedno ona velika nakaza, ki se je ne da enostavno skriti ali zakriti in to so one nesrečne barake in vagonarska kolonija, kjer kazi beda najbolj nazorno svoj strašni obraz. Naravno, da velika revščina ne vlada samo v barakah in vagonih, ampak takorekoč povsod, zlasti zunaj mesta, dasi je ne manjka niti v centru, po kletah, dvornicah in na podstrešjih ter v raznih pralnica. Samo, da se te bede ne vidi. Glede barak smo slišali, da jih nameravajo podreti, ne da bi se prej preskrbelo kam z barakarji. To pa nikakor ne gre! Sem sicer prepričan, da ako tudi odložimo proslavo za pet let in jo izvedemo ob priliki 25-letnice, ne bo mnogo bolje, če bomo nadaljevali v dosedanjem tempu. Vendar pa se bodo do tedaj dali odpraviti vsaj zunanji madeži. Vojne barake in vagonске naselbine morajo do proslave izginiti, ker delajo

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. Lawndale Ave., Chicago

SINOČI ME DEKLE JE PRAŠALO...

Delavstvu tovarne za dušik v Rušah! Sinoči me dekline je vprašala, zakaj so ugasnile moje oči. "Bel sij je razlit po dolini: luč mojih oči plameni iz peči." Sinoči me žena je vprašala, zakaj tako tih sem vse zadnje noči. "Dušik mi na pljuča je legel, v utrujeni glavi beseda molči." Sinoči me dete je vprašalo, zakaj tako trde so težke dlani. "Ker rade bi nov svet zgradile, da tebi bi sonce sijalo vse dni." Ivan Potrč. Ali ste naročnino na Proletarca že poravnali?

